

kiertotalouden
green deal

Kiertotalouden green deal kirittää kiertotaloussiirtymää:

*Katsaus uudistava ruokajärjestelmä -muutosalueen
tavoitteisiin ja toimiin*

Riikka Yliluoma, ympäristöministeriö

KiSu-kahvit

6.6.2024

Kiertotalouden green deal on ainutlaatuinen yhteistyö

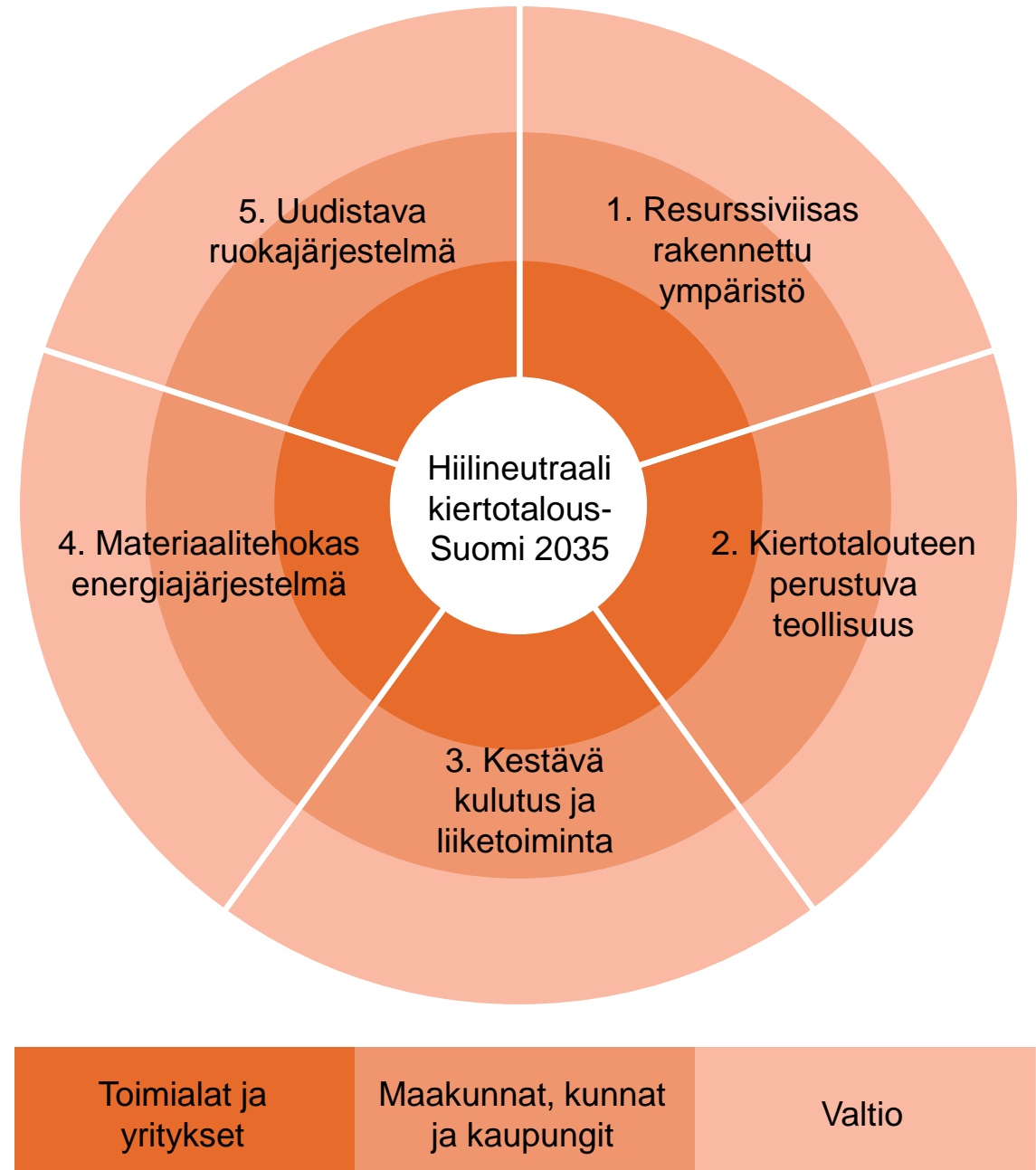
Strateginen yhteistyömalli Kiertalousohjelman tavoitteiden edistämiseen

- Vapaaehtoinen sitoutuminen vaikuttaviin toimiin luonnonvarojen kulutuksen taittamiseksi.
- Toimet löydetty yhdessä lähes 90 organisaation ja satojen asiantuntijoiden kanssa (2022-2024).
- Yrityksille, toimialoille, kunnille ja maakunnille.

Taustalla tutkimuslaitosten skenaariotyö (julkaistu 12.3.2024)

- Tilannekuva luonnonvarojen käytöstä ja sen vaikutuksista ympäristöön ja talouteen.
- 2035-skenaarioista vaikuttavimpia toimia kiertotalouden green dealiin.

Lisätietoja: ym.fi/kiertotalouden-green-deal

Sitoutuja on osa
koko Suomelle
merkityksellistä
työtä.

MIKSI KIERTOTALOUDEN GREEN DEAL?

Yhteistyö ja
verkostot muiden
kiertotalouteen tähtäävien
toimijoiden kanssa

Tietoa kiertotalous-
ratkaisujen rahoitus-
mahdollisuuksista

Tukea, tietoa ja
sparrausta ministeriöiltä
ja "kotipesiltä" *

Syötteitä
strategiatyöhön

Ideoita ja toiminta-
malleja vaikuttavimpiin
kiertotaloustoimiin

Säästöjä ja huoltovarmuutta
kiertotalousratkaisuista

Kansainvälistä kilpailuetua vihreän
siirtymän edelläkävijyydestä

* Sitoumusten toimeenpanoa ja toimijoiden välistä yhteistyötä tukevat niin kutsutut "kotipesät". Ne tukevat toimia muutosalueella, sparraavat ja edistävät yhteistyötä sekä rahoituslähteiden löytämistä. Ministeriöt rahoittavat kotipesien toimintaa.

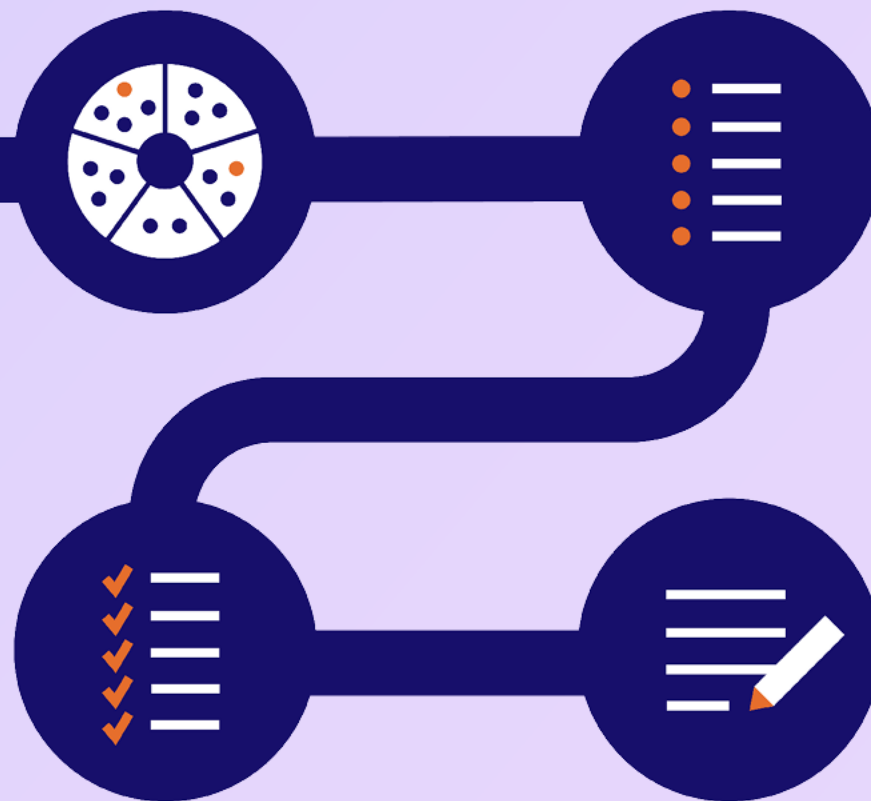
Kiertotalouden green deal syntyy näin.

Kiertotaloussiirtymä tapahtuu viidellä muutosalueella, jotka jakautuvat toimenpidealueisiin. Sitoutuja valitsee omat toimenpiteensä vähintään kahdelta toimenpidealueelta.

1. Organisaatio valitsee toimia vähintään kahdelta toimenpidealueelta.

2. Organisaatio konkretisoi toimenpiteet oman toimintansa ja lähtötasonsa näkökulmasta.

3. Arviointiryhmä antaa suosituksensa sitoumuksen hyväksymisestä tai korjaamisesta ministeriölle. Organisaation ylin päättävä taho hyväksyy sitoumuksen.

4. Organisaatio raportoi toimiansa edistymisestä Sitoumus 2050 -alustalla joka kolmas vuosi. Kiertotalouden green dealin ohjausryhmä seuraa ja sparraa sitoumusten toteutusta.

Uudistava ruokajärjestelmä

Muutosalueen suuntaviivat Suomelle vuoteen 2035

Ruokajärjestelmässä resursseja käytetään viisaasti, hävikki on minimoitu ja sivuvirrat hyödynnetään.

Ekosysteemejä elvyttäviin ja ylläpitäviin viljelytapoihin panostetaan.

Kierrätysravinteiden käyttö korvaa fossiilisia lannoitteita.

Toimenpidealue 1: Lisätään ravinteiden kierrätystä ja sivuvirtojen hyödyntämistä

Kierrätysravinteiden käyttö korvaa fossiilisia lannoitteita. Typen osalta fossiilisella energialla tuotettujen mineraalilannoitteiden käyttöä on vähennetty 34 % ja fosforin osalta 17 % vuoteen 2022 verrattuna Biokaasua tuotetaan maatalouden virroista 1,5 TWh

Sitoumuksiin valittavia toimenpiteitä:

- **Lisätään ravinteiden kiertoa tukevien viljelymenetelmien käyttöä (kuten viljelykiertoa ja kerääjäkasveja).** Edistetään ravinteiden kiertoa tukevien viljelymenetelmien valtavirtaistumista elintarvikesektorin raaka-ainehankinnoilla. Lisätään koulutusta ravinteiden kiertoa tukevista viljelymenetelmistä. Varmistetaan viljely- ja tuotantomenetelmiä koskevan tiedon kulku ja lisätään kuluttajien tietoa.
- **Käytetään orgaanisia ja/tai kierrätyslannoitteita sekä maanparannusaineita** alkutuotannossa ja viherrakentamisessa. Käytetään ravinteita vain tunnistettuun tarpeeseen.
- **Kierrätetään sivu- ja ylijäämävirrät ravinteiksi / otetaan ravinteet talteen hyödynnettävässä muodossa.** Esimerkiksi kasvi- ja eläintilojen sivu- ja ylijäämävirrät (kuten lanta ja nurmet); elintarviketeollisuuden sivuvirrät; lietteet, biojäte, tuhkat, sivukivet ja teolliset sivuvirrät. Kehitetään ja käytetään menetelmiä sen varmistamiseksi, että ravinteet ovat haitallisista jäämistä vapaita.

Toimenpidealue 1: Lisätään ravinteiden kierrätystä ja sivuvirtojen hyödyntämistä

- **Lisätään biokaasun tuotantoa ja käyttöä** osana ravinteiden kierron edistämistä. Jatkoprosessoidaan mädäte helpommin käsiteltäväksi lannoitevalmisteeksi.
- **Vahvistetaan kierrätysravinteiden markkinaa.** Kehitetään, kokeillaan ja otetaan käyttöön turvallisia kierrätyslannoitevalmisteita. Sovitaan arvoketjun toimijoiden kanssa pelisäännöistä kierrätyslannoitevalmisteiden laadun ja turvallisuuden varmistamiseksi. Toteutetaan esimerkiksi paikallistason kokeiluhankkeita ravinteiden talteenoton ja kierron edistämiseksi.
- **Toteutetaan vesien hyvää tilaa edistäviä toimia** ja parannetaan vesitehokkuutta ja veden käytön kestävyyttä läpi koko ruokajärjestelmän arvoketjun.

Toimenpidealue 2: Lisätään maaperän hiilensidontaa

Hiilensidonta kivennäismaihin on kasvanut 20 % vuoteen 2015 verrattuna

Sitoumuksiin valittava toimenpide:

- **Lisätään hiilensidontaa ja pitkäaikaista varastoitumista maaperään sekä vähennetään maaperän hiilen häviämistä** viljelymenetelmien ja kasvien avulla (kuten viljelykierron ja aluskasvien hyödyntäminen, monivuotiset kasvit sekä palkokasvit typen tuottajina sekä biohiilen käyttö).

Tuetaan näiden menetelmien valtavirtaistumista elintarvikesektorin raaka-ainehankinnoilla.

Lisätään koulutusta hiiliviljelyn menetelmistä. Varmistetaan viljely- ja tuotantomenetelmiä koskevan tiedon kulku ja lisätään kuluttajien tietoa.

Toteutetaan eri toimijoiden pilottihankkeita hiilensidonnan edistämiseksi ja maaperäpäästöjen vähentämiseksi esimerkiksi seudullisesti.

Toimenpidealue 3: Lisätään kotimaisten kasvisten ja kalan käyttöä ravintona resurssitehokkuuden parantamiseksi

Lisätään voimakkaasti kasviproteiinien ja kestävästi kalastetun kalan osuutta ruokavaliossa ravitsemussuosittelun mukaisesti sekä suositaan lihan kulutuksessa kotimaisen lihan käyttöä

Sitoumuksiin valittavia toimenpiteitä:

- **Lisätään kasvis- ja kalaruoan tuotantoa elintarviketeollisuudessa ja alkutuotannossa, kehitetään uusia tuotteita sekä ruokapalveluita.** Kehitetään alueellisia yhteistyömuotoja kasvis- ja kalapainotteisen ruoan saatavuuden ja käytön edistämiseksi.
- **Edistetään kasvi- ja kalatuotteiden käyttöä ja kuluttajatietouden lisäämistä** esimerkiksi koulutuksen, tuotesijoittelun, valikoimasuunnittelun, pakkausmerkintöjen ja tuotetietojen sekä mainonnan, kokeiluiden ja kampanjoiden keinoin.
- **Edistetään kasvispainotteista ruokaa ja kalan hyödyntämistä julkisissa ruokapalveluissa ja hankinnoissa.** Edistetään näiden valmistamiseen liittyvää osaamista ruokapalveluissa.
- **Kehitetään uusia tuotantoteknologioita** mm. solumaataloutta ja vaihtoehtoisten proteiinien tuotantoa, vertikaaliviljelyä ja kiertovesikasvatusta, jotka täydentävät perinteistä elintarvikkeiden ja rehujen tuotantoa.

Toimenpidealue 4: Vähennetään ruokahävikkiä ja pakkauksiin käytettävien luonnonvarojen määrää

Ruokahävikkiä syntyy elintarviketeollisuudessa, kaupassa, ruokapalveluissa ja kotitalouksissa 60 % vähemmän kuin vuonna 2015

Pakkausjätettä syntyy henkeä kohti 15 % vähemmän kuin vuonna 2018

Sitoumuksiin valittavia toimenpiteitä:

- **Minimoidaan syntyvän ruokahävikin ja elintarvikejätteen määrä.** Syntyvän hävikin suhteen noudatetaan jätehierarkiaa: hyödynnetään aina kun mahdollista ravintona ja vasta viimesijaisesti biojätteenä tai biokaasun raaka-aineena.
- **Otetaan käyttöön ja laajennetaan toimintamalleja syömäkelpoisen ruokahävikin välttämiseksi** (esim. valinta-arkkitehtuurin ratkaisut, ravintoloiden ja kaupan toimintalogiikan muutokset, malli kannustaa työntekijöitä hävikin välttämiseen, hävikkiä hyödyntävät tuotteet, hävikkiä vähentävät pakkausratkaisut). Lisätään työntekijöiden koulutusta ruokahävikin ennaltaehkäisystä. Luodaan ja pilotoidaan toimintamalli alueen ravitsemispalveluiden ja kaupan hävikkiruoan hyödyntämiselle. Otetaan käyttöön ja laajennetaan toimintamalleja syömäkelpoisen ruokahävikin välttämiseksi.
- **Otetaan käyttöön merkittävässä määrin uudelleenkäytettäviä pakkauksia.** Rakennetaan ympäristön ja terveyden kannalta kestävä ja tehokas uudelleenkäytettävien pakkausten järjestelmä.
- **Vähennetään pakkauksiin käytettävien luonnonvarojen määrää** sekä tehdään kertakäyttöisistä kuluttajapakkauksista helposti ja kokonaan kierrätettäviä.
- **Vähennetään yrityksissä syntyvää seka- ja energiajätteen määrää** ja otetaan tehokkaasti käyttöön mahdollisimman laaja erilliskeräys, sisältäen myös pakkaukset. **Lisätään kotitalouksien lajitteluaktiivisuutta merkittävästi** (30 % -> 70 %) esimerkiksi viestinnän ja pakkaussuunnittelun keinoin.

Ajankohtaista

Kiertotalouden green deal julkistus

- Lopullinen versio pelisäännöistä, kriteereistä, muutosalueista ja valtion toimista **tavoitteena julkaista verkossa kesäkuussa**. Maaliskuun luonnoksen pohjalta voi jo valmistella sitoumusta.
- Kaikille avoin **sitoumusvaiheen virallinen avaus**: to 12.9. klo 10-12 Helsingissä ja verkossa. Ensimmäiset sitoutuneet ja halukkaat loppusuoralla sitoumusta valmistelevat esitellään. Ole yhteydessä jos haluatte mukaan!

Sitoumusten valmistelu etenee

- Omia sitoumuksiaan on jo valmistelemassa **vähintään 20-30 taho**.
- **Arviointiryhmän 1. kokouksessa 28.5.** on käsitelty ja annettu palautetta neljästä ensimmäisestä sitoumusehdotuksesta.
- Arviointiryhmän 2. kokous **elokuun lopulla** → sitoumusehdotusten **DL 13.8.2024**.
- **Sitoumus2050-alusta** tulossa käyttöön sitoumusten laadintaan kesän aikana. Ennen sitä käytössä Webropol.

Rahoitus: Valtakunnallinen EAKR-haku Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta auki 2.10. asti

Tulevat tilaisuudet

17.6.2024

klo 13:00-15:00

Avoin yleinen infoklinikka

- Ensimmäinen kaikille avoin klinikka KGD:stä ja sitoumusten valmistelusta
- [Ilmoittautuminen täällä](#), lisätiedot cecilia.afhallstrom@demoshelsinki.fi

18.6.2024

klo 10:00-12:00

Rakennetun ympäristön infoklinikka

- Erityisesti rakennetun ympäristön toimijoille suunnattu infoklinikka
- [Ilmoittautuminen täällä](#), lisätiedot elina.samila@figbc.fi.

12.9.2024

klo 10:00-12:00

Kiertotalouden green dealin sitoumusvaiheen virallinen avaus

- Green dealin ja ensimmäisten sitoutujien esittely, ministerin puheenvuoro.
- Kaikille avoin laaja tilaisuus Helsingissä ja etänä, kutsut lähetetään ja ilmoittautumistiedot julkistetaan [KGD:n nettisivuilla](#) kesäkuussa.

Syksyllä luvassa lisää klinikoita sekä sitoutujia esittelevä toinen tilaisuus vuoden loppupuolella.

kiertotalouden
green deal

Lue lisää kiertotalouden green dealista >

OTA YHTEYTTÄ

Taina Nikula
ympäristöneuvos
taina.nikula@gov.fi
050 305 6945

Sari Tasa
erityisasiantuntija
sari.tasa@gov.fi
050 439 4819

Heikki Sorasahi
erityisasiantuntija
heikki.sorasahi@gov.fi
050 479 5441

Riikka Yliluoma
erityisasiantuntija
riikka.yliluoma@gov.fi
050 305 1137

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

ym.fi/kiertotalousohjelma